

Frøavl, foder og fællesskab

Johannes A. Lomholt
Frøavlskonsulent
Vestjylland

Stig Oddershede
Kommunikationschef

Ørskov Agro ApS er et familieejet foretagende, der giver plads til at udvikle bedriften og hvor samarbejdet har høj prioritet på tværs af to generationer. Her er der malkekøer og grovfoderproduktion side om side med korn og raps samt højbærgræs og læggekartofler

**ØRSKOV
AGRO**

Rikke og Jacob i løsdriftstalden med de 400 Holstein og én Jersey ko, der er en gave fra Rikkens far. Den giver ikke helt så meget mælk men trækker fedtprocenten op

I denne del af Vestjylland er omkring 80 pct. af jorden JB 3-4, 10 pct. er JB 1 og resten er mosejord. Markerne ligger på bakkeøer, der er nogle af de ældste landskabsformer i Danmark, og som ikke har været dækket med is i 130.000 år, hvor vi havde den næstsidste istid. Vores besøg hos Ørskov Agro starter i Spjald midt mellem Herning og Ringkøbing, og tæt på hvor hovedvej 11 og 15 krydser hinanden. Jacob Ørskov, 26 år, blev færdiguddannet som agrarøkonom fra Dalum Landbrugsskole i 2017. Familien købte ejendommen i december 2017. Her driver Jacob og kæresten Rikke en malkekvægsbedrift med 400 Holstein malkekøer og en enkelt Jerseyko, som Rikke fik af sin far, da hun flyttede sammen med Jacob. Besætningsydelse ligger på 12.000 kg EKM pr. ko, og målsætningen er, at den skal op på 13.000 kg EKM.

Gården har fem faste medarbejdere, heraf er der to kvægelever, som hjælper Rikke i stalden. Malkningen forgår med seks malkerobotter.

Faste kørespor giver gode græsudbytter

Jacob går efter et højt græsudbytte med en høj fordøjelighed, og i år har udbyttet været i top med sammenlagt 8.500 FE pr. ha i de to første slæt. Målet er at høste 15.000 FE i slætmarkerne, og efter analyserne lever ensilage fint op til forventningerne med knap 1,1 kg tørstof/FE. Der er planlagt 4-5 slæt i græsmarken.

"Der er mange maskinomkostninger i græs, så udbytte skal være højt," mener Jacob.

Derfor er græsmarkerne anlagt med faste kørespor på 16 meter, der passer til gyllenedfælder, skårlægger, rive og finsnitte.

Grovfoderet består af græs og majs samt kraftfoder. Køerne får ét kg

rapsfrø om dagen og de får således både gavn af rapskagen med proteiner samt rapsolien, der er med til at dæmpe køernes trang til at bøve, så de udleder mindre metan. De 120 ha med slætgræs udgør ca. 25 pct. af foderrationen, og favoritgræsblendingen med tre sorter alm. rajgræs og hvidkløver er nøje udvalgt hos DLF.

Vælger DLF-topsorter til græsmarken

Jacob er meget bevidst om at vælge de bedste sorter til slætmarken. "Jeg har set forskellene mellem de enkelte blandinger og sorter på DLFs grovfodercentre, hvor Gurli (Klitgaard, produktchef i DLF) har forklaret om de enkelte sorters styrker," fortæller Jacob.

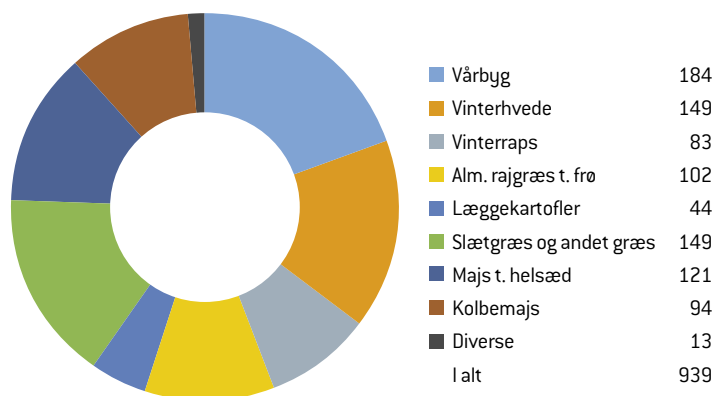
Ud fra Gurlis vejledning har han valgt en bland-selv blanding, hvor alm. rajgræs Abosan og Bovini udgør godt halvdelen af blandingen. Begge sorter har "Fiber Energy"-stemplet som bevis på, at de har en fiberfordøjelighed, der ligger langt over gennemsnittet. Alm. rajgræs Ovambo udgør 35 pct. af blandingen og udmærker sig med en fantastisk holdbarhed – selv under barske forhold. Landsforsøg i Holstebro har vist, at Ovambo yder hhv. 15, 20 og 40 pct. højere udbytter end målesorterne i 1., 2. og 3. brugsår. Hvidkløveren, der udgør 13 pct. af blandingen, er Brianna – en ekstra storbladet sort, der fylder mere i græsblendingen og konkurrerer godt med græsserne.

Sædskifte med græs, majs og korn

Græsmarkerne holder typisk tre år og udlægges i renbestand efter korn. Slætgræs og frøgræs efterfølges af to gange majs og derefter hvede eller byg, inden marken igen er klar til græs. De etablerede slætmarker har ikke behov for plantebeskyttelsesmidler, så be-

Slætmarkerne har faste kørespor og udbyttet efter de to første slæt er i top

Figur 1. Afgrødefordeling Ørskov Agro høst 2020

handlingsindekset er et rundt 0. Efter hvert slæt tilføres græsmarkerne 40 kg N pr. ha med selen samt gylle efter 1., 2. og 3. slæt. Gyllen leveres til biogas, og den afgassede gylle kommer retur som gødning til planterne.

Fra venstre Jonas, Niels, Ole, Jacob og Jeppe foran den store selvkørende Danfoi Airforce 1 marksprøjte. Den kører på 1. sæson og behandler 5.500 ha pr. år. Med et vingefang på 36 m og med kun 35-50 l sprøjteveske pr. ha er der til 120 ha i en tankfuld, hvilket er en kæmpefordel, når markerne ligger spredt. Sprøjten har et effektivt rengøringsprogram med 600 l varmt vand, der skyller systemet igennem 3-4 gange, så den er helt ren, når der skal skiftes mellem afgrøder

Teamet bag Ørskov Agro

Jeppe og hans bror Ole, der begge har deres landbrug lidt nord for Borris, startede deres professionelle samarbejde tilbage i 1992 med et I/S, der fem år senere blev omdannet til et anpartsselskab. I 2019 blev Ørskov Agro ApS oprettet med Ole, Jeppe, og Jeppe's søn Jacob med en tredjedel til hver.

"Vi har taget dette valg for at gøre det nemmere både at generationsskifte og flytte andele mellem ejerne, og anpartsselskabet er også en god indgang til at komme i gang som ung landmand," påpeger Jeppe. Anpartsselskabet ejer 570 ha og driver i alt 940 ha plus nogle pasningsaftaler. Der er ansat i alt 10 medarbejdere til mark og stald.

"Vi vil gerne have elever og hjælpe dem i gang i landbrugserhvervet, og vi forsøger også at give dem en god tid med sociale arrangementer, så der også bliver andet end arbejdet at gå op i," fortæller Jeppe. Et gennemgående tema for Ørskov Agro synes at være at finde ud af, hvordan opgaverne kan rationaliseres samt et stort fokus på at optimere driftsgrene.

Arbejdsfordeling og samarbejde

Oles tid går mest i stalden, hvor han har 100 køer samt opdræt fra Jacobs besætning. Jeppe's tid er mest dedikeret til planteavl og administrative opgaver. Til markarbejdet indgår Niels Pausgaard

som en nøglespiller. Han har været ansat de seneste 16 år og er fortrolig med alle opgaver. Desuden er eleven Jonas en del af markteamet. Markerne strækker sig over en afstand på 25 km, så det er vigtigt at planlægge med en god logistik for at minimere transporten på vejene.

Til spørgsmålet om hvordan man i et anpartsselskab finder ud af, hvilke investeringer der skal prioriteres, svarer Ole:

"Det vi har, holder vi ved lige, og når vi investerer i nyt grej, er det de driftsmæssige investeringer i produktionen, der får 1. prioritet."

fortsættes næste side ►

Græsplænen i Ole Ørskovs have inspiceres. Den ser forrygende godt ud, må frøavlkskonsulenten konstatere

Wenona rajgræs blev sået i renbestand i slutningen af september. Arealet var ellers planlagt hos en anden avler, men denne kunne ikke få sået pga. megen efterårsregn, og så sprang Ørskov Agro til. Marken er vandet to gange og tegner godt

Maskinoversigt

Traktorer	JDe 8r345, JD 6r140 med frontlæsser, JD 7810, JD 6820, JD 3650, JD 2850, Ford 6810, MF 7618 med frontlæsser, MF 8240
Mejetærsker	JD T660 30 fod Draper
Afpudsning	Spearhead 720 og Thyregod halmstrigle 7,5 meter (25% ejerandel), Slagleklipper 3 m, Slagleklipper 2,6 m sideforskydning
Marksprøjte	Danfoi Airforce 1, 36 m
Såmaskine	Horsch Pronto DC 4 m, Horsch Mono TG 4
Jordbearbejdning	Horsch Joker 8 RT, Kverneland PB 100 7 furet, Dalbo Multiflex 4 m såbedsharve Dyna drive 3 m, Cambridge tromle 6 m, Dalbo græsmarkstromle 6 m
Diverse	To minilæssere, Bastrup 18 t, anhænger 20 t, lastbiltipvogne 16, 14 og 10 t, Fasterholt vandingsmaskiner 9 stk., fuldfoderblander 22 og 45 m ³

– fortsat fra side 5

Jeppe Ørskov har dyrket frø i 25 år og har de sidste fem år været delegeret i DLF

Frøavl gennem 25 år

Jeppe fik interessen for frøavl da han som ung var ansat hos en frø-avler.

”Jeg kan godt lide de faglige udfordringer omkring frøavl, for her er der virkelig noget at hente, hvis man forstår afgrøden og får taget de rig-

tige beslutninger,” forklarer han.

Alm. rajgræs er den dominerende frøart på egnen, da den både egner sig til det vestjyske klima og er let at etablere. Høsten er en kritisk tid, hvor der oftest kun er få gode høstdage.

”Derfor er det en kæmpe fordel at kunne få hjælp af naboerne, når frøet skal høstes, og vi er gode til at hjælpe hinanden,” konstaterer Jeppe, der dyrker mellem 70 og 100 ha rajgræs til frø. Frøet høstes direkte med John Deere mejetærskeren, der er udstyret med sejlskærebord og har træk i begge sider af skærebordet.

I 2018 blev en del af rajgræsset dog skårlagt med en 20 fods skårlægger, da store områder i marken stod op som følge af tørke på et areal, der ikke kunne vandes, og Ørskov Agro måtte leje et pickup skærebord til at samle frøet op med. Det gik godt, og ikke mindst på tørreriet var det fortørrede frø lettere at håndtere, så Jeppe vil ikke afvise, at skårlægning kan komme på tale en anden gang.

Ørskov Agro dyrker to sorter af tetraploid alm. rajgræs, Double (plæne) og Wenona (foder). Double har fået 180 kg N i handelsgødning af to omgange sidst i marts og sidst i april og er vækstreguleret med delt tilførsel af 0,8 l Moddus M pr. ha. Ukrudtsbekæmpelsen er sket med 0,3 l Kerb 400 SC tidlig forår mod enårig rapgræs samt 0,35 l pr. ha Mustang Forte i april, og effekten har været fin.

Wenona er udlagt i renbestand den 26. september efter majs. Det var til den sene side, men med en mild vinter er marken flot etableret. Marken er vandet med 30 mm den 22. april og igen den 13. maj, og ukrudtsbekæmpelsen er sket med 0,12 l DFF ved såning og 0,6 l Catch og 0,05 l DFF pr. ha i starten af maj. Marken er gødet med 180 kg N og vækstreguleret med 0,7 l Moddus M pr. ha sidst i maj. Bekæmpelse af svampesygdomme er i begge sorter sket med Orius sammen med vækstreguleringen og med Bell og Amistar omkring Sct. Hans.

”Vi er glade for at dyrke frø, og frøet bidrager altid en bedre bundlinje end korn,” oplyser Jeppe.

Han har været delegeret i DLF de seneste fem år.

”Det er et interessant hverv, og der er en meget konstruktiv dialog på delegeretmøderne, og jeg føler virkelig, at ledelsen lytter til os delegerede,” siger han.

Raps og efterafgrøder

Ørskov Agro har 80 ha raps i år, og sorten Italy er valgt som en hårdfør type, der vokser godt til i efteråret. Skulpeopspringsresistensen gør at risikoen for dryssespild er kraftigt formindsket, når afgrøden modner. Rapsarealet er dog noget udfordret af kravene om flere efterafgrøder, og af at læggekartoffelproduktionen har fået fodfæste på bedriften. Efterafgrøderne består af græs og cikorie, der lægges ud i majs samt olieræddike og honningurt (MFO 80/20), der sås efter høst.

Frøet tørres på et plantøringsanlæg hvor der både er en afdeling med fast tørreregulv og mulighed for traditionel tørring med pansertoppe

Kartofler til Danespo

Ørskov Agro dyrker læggekartofler på femte år til Danespo. Kartofflerne leveres i høst direkte fra marken til Lyne Kartoffelcentral ved Tarm. Kartoffelarealet er steget i areal i denne landsdel både til industriproduktion og til fremavl. 2019 var et rigtigt godt år, hvor Ørskov Agro placerede sig helt i top med udbyttet. I år er der fire sorter i produktion; Desiree, Royal, Solist og Mikado. Fremavlskartofler kræver 5-6 års afstand i sædskiftet.

”Kartoflerne trives godt på vores JB 4 jord, og vi har ikke de store problemer med skadevoldere som bladlus,” fortæller Jeppe. Han har brugt mange timer i læggekartoflerne de sidste par uger for at afluge virusinficerede enkeltplanter. Det store spørgsmål er lige nu, hvordan afgrøden skal nedvisnes, efter at Reglone er blevet forbudt. Kartoffelavlerne håber på at få en dispensation, indtil der er gode alternativer på plads. ”Vi har testet Gozai, der var godkendt på dispensation sidste år, og vi fik rimelige effekter, selv om virkningen var langsommere end med Reglone. Men lige nu – tre uger før vi skal nedvisne de første kartofler – er vi på Herrsens mark i forhold til, hvordan vi skal forholde os, og det er ret frustrerende,” erkender Jeppe. Der er højt til himlen herude på de vestjyske vidder, og Ørskov Agro er et godt eksempel på en familievirksomhed, der har haft succes med at udvikle landbruget i flere strenge med en rationel drift, hvor der også er lagt et godt spor ud for kommende generationer. 🌱

”Kartoflerne trives godt på vores JB 4 jord, og vi har ikke de store problemer med skadevoldere som bladlus”

Læggekartoffel Desiree dyrkes sammen med tre andre sorter på kontrakt til Danespo. Kartofflerne trives godt på den sandmuldede JB 4 jord, og vandingmaskinerne sørger for at de ikke kommer til at mangle vand